

Toldalék a' XXVIII. és XXIX-dik számú Magyar Kurirhoz.

Frantzia Ország.

A' Frantzia Cardinalisok, Ersekek és Püspökök ily értelmű levelet intéztek volt a' mult Május' 30-dikán Pápa ő Szentságéhez: —

Legszentebb Atya!

Végezetre megengedettett, hogy azon halgatást félbeszakasszuk, melyet tőlünk eddig a' mi terhes környülállásaink meg kívántak, 's a' melyet az isteni Tanítómester által a' maga Tanítványainak oly nagyon jóvallatott költsesség, nekünk is egész a' mai napig kötelességünké tett vala. Végezetre megengedettett, hogy nekünk' gyötrődését, szívünk' keservét, 's a' minkett terhelő nagy gondokat, a' Szentséged' atyai kebelébe kiöntsük; tsak ezen egy vigasztalásunk van még kedvetlenségeink között. —

„Tsak igen kevés idejig tarta, Legszentebb Atyánk! az az öröm, melyet nekünk a' Szentséged' és a' Legkeresztyénebb Király között utolb szerzetett Egygyezés (*Concordata*) okozott vala, 's a' melyet mi azon nagy plánumokból merítettünk vala, mellyek egyrészt már munkába is vétettettek volt, de más részt még a' jövődőtől lehetett telyes végrehajattatásokot várunk. A' Frantzia ország és Szent Szék között újabban és erőssbben meg köttetett özszenszatolódás; az Egyház' tudományaival és törvényeivel ellenkező Czikkhelyeknek, mellyek (a' revolutzió alatt) a' Szent Atyának tudta nélkül készítették 's akaratja nélkül hirdettettek ki, eltöröstenése; a' Megyéknék új és a' Religió' javával jobban meg egygyező kiszabattatása; a' Megyéknék, men-

nyiben a' környülállások megengedték, a' Hivőknek szükségéikhez alkalmaztatott megszorittatása; azon Püspöki székeknek, mellyek a' legrégibb időkben vettek volt származásokat, 's a' Hivőket légbetesebb idökre emlekeztették, visszaállittatása; a' Püspöki Egyházak' tisztességes dotáltatásáról való bizonyossáttétel; az azeránt tététt határozás, hogy a' Religió' esett sebeknek lassanként való begyogyittatása munkába vétettessék; Püspököknek kineveztetése; Praeconizáltatása, 's a' Frantzia Püspökök között uralkodó égygyesség — mind ezek azt jelentették vala, hogy a' *Gallicana Ekklesia* végezetre a' maga igen is hosszas próbáltatásának végére eljutott volna, 's ily buzgon ohajtott helyréallittatásához közelgetne. A' Keresztyén nép már hozzá fogott vala az Istennek ditséréséhez, 's egész Frantziaország elkezdett vala öröm' és haláadás' énekét énekeni.

„De jaj Legszentebb Atya! szívünknek örvendezése ismét elenyészett, 's örvendező énekeink keserves énekeké változtak, midön a' körülettünk támadott ellenmondásokat 's a' minden formájú's számtalanul a' végre szaporodó nehézségeket szemléltük, hogy azon jó téteményeknek gyümöltseikkel ne élhessünk, mellyek a' tronust és Státust megtartó hitnek és jó erköltsöknek új virágzást költsönöztek volna. Ezen szerentsés Egygyezés felfüggesztődék, 's a' Szentséged által a' Püspököknek adatott Bullákat, mellyek az ő bétettetésekét illették, egész a' mai napig eltartoztatták tőlök. Hijába ipardodtunk, hogy minden fellegzeteket eloszlathassunk 's minden akadályokat elhárithassunk; minden ellenmondásunk hijabavaló volt; semmi iparkodásainknak,

feladásainknak, kérelmeinknek nem vála-
simmi hasznok, még áldozatainknak se',
a' mellyeknek tételére magunkat reá vet-
tük vala. Híjávalók valának mindenek.
Legsiketebb halgatás vala a' felelet min-
den Egyházi dolgainkat illető kérelmeink-
re, míg végézetre ily sok és ily hosz-
szas halogatódzások után minden sege-
delem eránt való reménségünket egész-
szen elvesztettük.

„Valojában, Legszentebb Atya, leg-
mélységesebb szomorkodást kéntelenít-
tetünk kimondani, hogy Frantzia ország-
ban az Egyház állapotja, azolta, hogy
ennyi 's ily szélveszes hányattatások után
vidámabb napoknak szükségesképpen va-
ló felderüléseket kellett várnunk, a' hel-
lyett hogy állapotunk jol pult volna, nap-
rólnapra szánakodásraméltóbbá lett és
leszen naponként. Keserveink' terhe nem
hogy könnyebbedett volna, inkább nehe-
zedett, 's talám nem meszsze van már
az az idő is, a' midőn többé lehetetlen
leszen a' veszedelemből felemelkednünk.
Az Egyházi fenytök szunyadozik, sok
Megyéink nem kormányoztatnak illendő-
képpen, a' Hívők széllyel tévelygenek,
mint a' pásztorok nélkül lévő nyájak, az
Egyházi intézetek hanyotlanak, a' Papság
gyengül; a' Religió minden Szakadások
által meg támotatik; az ő ellenségei,
mint látszik, minden erejeket összsza-
tották ellene, 's nem kisebbre czéloznak,
mint, hogy őtet, ezen külömben kereszt-
tyén és hűséges országban, semmivé tehes-
sék. Az istentelen könyvek mindenféle
elzárlesztetnek; a' veszedelmes tudomá-
nyok, mint a' Fene, ugy terjeszkednek;
emez Apostoli emberek, eme' buzgó Mis-
sionariusok, kik az igaz hitre 's ez által
a' békességre és boldogságra való vissza-
térést ily hasznos következéssel hirdetik,
tsufoldással, kiszatyrizáltatással, és ragal-
maztatással jutalmaztatnak. Keservünk-
nek megtejtetésére kéntelenek valánk

szemlélni, hogy a' nyomtató sajtókat il-
selő törvények közzül a' *Religió*nak ne-
vezete miként hagyattaték-ki, 's ekképpen
miként vettetődék fére az a' tápló, melly
nélkül semmi társasági épület fenn nem
állhat, Minthogy azon Püspökök, kik a'
Megyéket kormányozzák, 's meg azok,
kik a' most megüresülve lévő Székekbe
határozotva vannak, megegygyezőleg nem
foglalatoskodhatnak azért, minthogy ők
azon rendelések által, mellyeket egy ide-
gen tyrannusi uralkodás szerzett vala, nyo-
mattatván, minyajok egygyenként vagy
különkülön tusakodni kéntelenítettnek,
igy tsalhatatlanul elgyengülnek 's a' Fran-
tzia Egyház talám megrövidebb idő alatt,
mint sem az Usurpálási országlás magá-
nak czélul tette vala, elbukik és többé láb-
ra se fog állani.

„Jaj, melly sok okaink vagynak né-
künk arra, hogy a' Profétával nyögven vél-
le így kiáltunk: *Melly keserőségek
közé helyeztetődöttünk, 's melly zür-
zavarok közé taszítottunk! Ellensé-
geink felnyitották szájokat ellenünk,
kinyujtották karjaikat az ellén, a'
mi köztünk legszentebb és legkivána,
tosabb; ők minket kifütyöltek, 's fo-
gaikat vilsorítva így szollottak: —
Há! mi őket kioltottuk. Az ő erejek ele-
nyészett; az ő Papjaik oda lettek; az ő
Egyházzo, mind a' Sion leánya, már
tsak aligálig szoll.*“

„Ily kegyetlen keserveinkhez éppen ily
kegyetlen és rendűival való félcelmek 's
bizontalankodások járulnak. Ily megrom-
lott állapotunkban meghivattattunk, hogy
ily sok rosszszak ellen találjunk valamelly
segítő eszközt: azonban kéntelenek va-
gyunk fájdalommal könyilatkoztatni, hogy
még ez az erántunk való késő bizodalom
sem elég tökéletes. Minekutánna mi az
1817 béli Concordata cikkelyein és
az ahöz tartozó Bullákra nézve készült

plánumon tétetett változások felől nem tudósítottunk volna; minekutánna né-
lünk tavaly a' Püspöki székeknek meg-
kevesítettése jóváltatott volna, mellyek-
nek helyreálltatása látszott okozni, hogy
a' Szentséged és a' Király között kötött
Concordata béne vétetessék: most egy-
szerre az adatik tudunkra, hogy ezen
Concordatának telyesítettését elhárított-
hatatlan akadályok teszik lehetetlenné;
az adatik tudunkra, hogy új alkudo-
zásokat kellett kezdeni: azonban sem
emez akadályok, mellyeket mi elhárít-
hatatlannak nem tartottunk, sem ezen
új alkudozásoknak tárgya, tudunkra nem
adattak. Halljuk, hogy arra, hogy a'
Frantzia Egyház' legsürgetőbb szükség-
eire segíteni lehessen, a' tartatik legjobb esz-
köznek, hogy sok Egyházaink' árva álla-
potjának egyszerre végvetetessék: mi-
dön ellenben nekünk ezen Egyházakra néz-
ve a' látszik legfürgetőbbnek és legszük-
ségesebbnek lenni, hogy ezeknek ne vég-
vetetessék, hanem inkább állandó és
illendő lábra álltassanak, oly lábra,
hogy, ha új zivatarok találnának elkövet's
kezni, ezeknek ellentállhassanak; ily lá-
bra álltatódnának p. o. ezek, az által,
hogy ha az 1817-dikbéli Concordata betöl-
tetetne. Azonban éppen az ellenkezőt
akarják, azt tudnillik, hogy a' *Gallica-
na Egyház* most csak *Provisoriai* lá-
bra álltassék, melynek a' lenne követ-
kezése, hogy, ha végképpen úgy nem
maradna is, legalább sok esztendőig
nagyon bizonytalan és nyughatatlan ál-
lópótban tartattatna az Egyház, kívált-
képpen úgy, ha mindjárt csak *Proviso-
riai* módon is, azon *Organicus* cikke-
lyeknek járma alatt hagyattatna, mellyek
az Anyaegyház tudományával és törvé-
nyeivel ellenkeznek, a' mellyek ellen
Szentséged oly sokszor protestált, 's a'
mellyeknek eltörölletéssek az 1817-béli
Concordatában megígértetett vala. És mint-

hogy egyéberánt minket azon formálitá-
sokrol, mellyekkel ezen *Provisoriai* álla-
potnak béhozattatása mellett élni akar-
nak, nem tudósítottak, tehát mi affelől
se tehetünk telyességgel ítéletet, hogy
valyon ezen formálítások a' *Canonicus*
rendelésekkel megegyeznek-e?

„Most csak arról beszélnek, hogy
azon ötven Püspöki székek, mellyek az
1817-béli Concordata előtt fennállottak,
töltetessenek-bé: pedig meg van mutat-
va, hogy ezen Megyéknék kiterjedése töb-
bire sokkal nagyobb, hogy sem egy-egy
Püspöknek ereje azokra elegendő volna;
a' melly károsnak lenni esmertetett a' Hí-
vökre nézve. A' tovaly ezen tekintetben
hozzánk intéztetett kérdésre magunk azt
feleltük vala, hogy a' Püspöki Székének
a' Departamentek' számára lett leszállit-
tatása az Egyház' javának káros fogna len-
ni, de egyéb eránt a' két Felsőes Főlk'
böltességére biztuk magunkat, kik ily sok
szerentsétlenségek, virtusok, és tsudák
után szükséges képpen egy gondolkodás
által vezéreltetnek.

„Nekünk ugyan azt erőssítik, hogy
Szentséged ezen *Provisoriai Egygye-
zést* helybe hagyni hajlandó volna: hanem
jónak találtak, külömbkülömb fogások
alatt, mellyekről mi ítéletet nem tehe-
tünk, nekünk semmi oly írást, semmi oly
Aktákat meg nem mutatni, mellyekben
Szentségednek ezen helybehagyása talál-
tatna, úgy hogy mi telyességgel nem tud-
hatjuk, hogy Szentséged mit kíván, mire
állot róca, 's mik azok az engedések, mel-
lyekben Szentséged, kétség kívül nem örö-
mest, megegyezett. Az a' *Breve*, mel-
lyet Szentséged, mint tudjuk, ezen tárgya-
ra nézve kiadott, véllünk, minden ké-
résünk és sürgetésünk mellet is, nem kö-
zöltetett.

„Szentséged kétségkívül általlátja ezen
egygyü előadásból, melly terhes kör-
nyúlállások közé légyünk mi helyhez-

telve, 's melly terhes dolog legyen egyszerre mind azokat a' hőszi klákat elkerülni, mellyek által mi, minden felőkörülvé-
tetve vagyunk. Lelkeinkben ezer egymásnak ellentmondó gondolatok tusakodnak; a' jelenlévő általfurdalja sziveinket, a' jövődó retenti. Akár hova tekintünk, veszedelmet látunk; akár mit tselekedjünk, vagy a' Királyt megszorítani, vagy a' Szentséged akarataj ellen tselekedni; vagy a' Hívöket segedelem nélkül hagyyni, avvagy végre az Egyház' legszentebb ügyén nagyon könnyen fel hagyni, kén-
telenítettünk. Félünk, hogy ellenségeinknek kezeikbe rettenetes fegyvert adunk; hogy az ő gyűlölségeket, elnyomássokat, és gyalázássokat, magunk ellen felebresztjük, kiknek semmi se lehetne kedvesebb, mint ha azt mondhatnák, hogy szerentsé-
lenségeinknek okai magunk vagyunk, 's tsufolodva így szollhatnának felőlünk: *Izrael! magad ejtetted szerentsé-
ségbe magadat.* De még többtől félünk, attól is tudniillik, hogy, ha a' szokott reguláktól elállunk, új szakadásokat 's Religiói veszekedéseket gerjesztünk fel, mellyek még az üldöztetéseknel is keserve-
sebbek; 's legalább attól kell tartani, hogy a' meghasonlás, melynek az utóbbi Concor-
data' kihirdettetése gátat tett volna, hosz-
szasan feg tartani. (Végezete következik.)

B é t s.

A' Cs. Felsőges Udvar ide, Schloszhofnól', szerdán, 6-dikban, kivánt jó álla-
patban visszaérkezett. — Josef Cs. Fő
Herceg, Magyar ország Palatinusa, Ked-
ves Hitvesével 's gyermekeivel, 5-dikben
Bétsbe érkezett. — A' Toskánai Nagy és
Fő Hercegi Udvarnál lévő Cs. K. Követ

Gróf Apponyi ő Ex-ja, Florenziából en-
gedelemmel Bétsbe érkezett.

Császárné ő Felsőge e' h. 2-dikán, Ud-
vari Fő Mesternéje Gr. Lasanzkyné 's Ud-
vari Tanácsos Méltóságos Görög Ur által
kísértetvén, Schloszhofból, a' nélkül, hogy
jövetele felől *Posonyban* valaki valamit
előre tudott volna, oda megérkezett, 's
minden nevezetességeket megérkezetvén,
minekelötte ottléte a' városban közönséges-
sé lehetett volna, Schloszhofba visszatért.

H i r d e t ő s.

Mint-hogy az Arad és Csanád Vár-
megyékben; úgy mint Földváron, Apa-
czán, Bodzáson, Kunágothán, Bánhegye-
sen, Megyesen, Sziondán, Bassarágán
Dúmiratoson, Kupán, Nagy Kamárason
lévő Cameralis Pusztáknak (Praediumok-
nak) ezen esztendőben Aug-1-ső napján
tartatott Elkotyavetyéltetése, a' Felsőbb
várokozásnak meg nem felett: chezköpest
meg határozottatott, hogy az Elkotyavetyé-
ltetésre, vagy egyenként, a' már kijelen-
tetett részekben, vagy pedig mind egy-
gyült, újabbán kitetettessenek.

A' Kotyavetye leszen ez esztendő No-
vemberének 4-dik napján Ó-Aradon a'
Camerális Praefekturánál. Az árenda' ide-
je 'Aprilis 25-dikén 1820-ban kezdődik
's tart tizenkét esztendőig. A' Sidók 's az
eddig adósok maradott Árendások, és az
olyan árendálmakarók, a' kik elegendő, bi-
zonyos vagyonaikat törvényesen meg nem
mutathatják, a' licitálásból kizárattának.

Egyéberant az egy kevésse megvál-
toztattatott Contractusi feltételeket meg le-
het látni részint Aradon a' C. Praefekto-
ratusnál, részint Budán a' K. Magyar Ud-
vari Camara' Számtartohivatalánál.

Jegyzés. — Hogy a' mult Kedden, Tisztelt Olvasóinknak Kurirt nem kül-
döttünk, az okozta, hogy a' Magyar Betűszedők hirtelen megbetegedvén mega-
kadtunk. Próbát tettünk ugyan helyette két Német Szedők által: de a' kik ezen
munkához hozzássokva nem lévén, egy negyedrészt árkussal se készülhettek-el. Ki
fogjuk pótolni a' fogyatkozást.